

Janerik Larsson om SKUGGAN EFTER WATERGATE

Watergate-avslöjaren Bob Woodwards senaste bok fick blandade recensioner när den utkom i USA. Det finns givetvis ett drag av avundsjuka i kritiken. Woodward har från Watergate och framåt varit en så oerhört framgångsrik journalist att det inte är anmärkningsvärt om han drar på sig sådana känslor.

Likaså finns det givetvis också i USA de som menar att Watergatesyndromet i amerikansk politik blivit ytterst destruktivt. Detta har i synnerhet gällt de särskilda åklagare som tillsatts för att granska olika presidenters och politiska tjänstemäns eventuella brott.

Jag kan dock inte underlåta att rekommendera Woodwards bok, *Shadow – Five presidents and the legacy of Watergate* (Simon & Schuster, 1999). Dels därför att den ger så fina glimtar av fem presidenter. Mest gripande är interiörerna kring den Alzheimer-sjuka Ronald Reagan och mest intressant är berättelsen om processen kring Gerald Fords benådning av Richard Nixon. Dels därför att boken för den som är intresserad av USA och amerikansk politik är nära nog oundgänglig. Att förstå de senaste decenniernas amerikanska politiska liv utan insikt om skuggan från Watergate är helt enkelt inte möjligt.

KAPITLET OM FORD är det första i boken och dess redovisning inte minst av Gerald Fords personliga brottnings med benådningen är fängslande läsning. Ford var ställd inför ett närmast omöjligt dilemma: han ansåg med all rätt att det moraliskt, politiskt skulle vara rätt att benåda Nixon. På det sättet skulle man sätta punkt för den upprivande Watergate-processen. Det fanns inget skäl att fortsätta den efter att Nixon frivilligt lämnat presidentämbetet. Men – om Gerald Ford gjorde detta, det rätta och anständiga, skulle den mediala och politiska domen mot honom bli hård. Hans utsikter att själv bli vald till president skulle vara små. Så blev det också och självklart har Ford brottats med sitt val långt, långt efteråt. Woodward ger avslutningsvis en illustration till just detta som är mycket fängslande och mänsklig. Vad det är överlåter jag till dem som läser boken att få veta.

Fords hedervärde efterträdare Jimmy Carter avslöjas i boken som en lögnare. Det handlar om pengar som gått från CIA till kung Hussein av Jordanien bla för att köpa lyxprostituering vid besök i USA. Den hederlige Carter gjorde ett klumpigt, dubbelmoralistiskt försök att få Washington Post att inte publicera sanningen.

JU NÄRMARE WOODWARD kommer nutid desto mer detaljerad och långdragen blir skildringen. Avsnitten om Bush och Clinton saknar därför den pedagogiska tydligheten från Ford/Carter-avsnitten. I synnerhet Clinton-avsnittet är mycket detaljerat och innehåller i mångt och mycket sådant som också kommit fram på annat sätt. Dock ska jag erkänna att Woodward är en mycket duktig skribent och att jag fann det stimulerande att läsa denna trots allt ganska kondenserade version av Clintons väg till riksretten.

Jag är fortfarande förvånad över att Clinton hittills överlevt politiskt, men jag är ganska övertygad om att Bill Clinton efter 8 år i Vita huset kommer att få ett eftermäle som är avsevärt mindre positivt än Gerald Fords. Woodward skriver att Nixon i 20 år försökte rehabilitera sig. Jag menar att Nixon lyckades; han blev under sina senare år på nytt en respekterad auktoritet i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor. Clinton kommer säkert att söka revanschera sig från den skam som riksrettsprocessen innebar. Jag tror som Woodward att Clinton redan nu under sin återstående tid i Vita huset kommer att anstränga sig för att putsa glorian. Woodward menar att NATO-attacken mot Serbien i maj i år främst motiverades av en sådan önskan. Det tror jag inte. Men däremot finns det mycket litet som pekar mot att Clinton efter sin tid i Vita huset kommer att ha några förutsättningar att spela en betydande roll i amerikanskt samhällsliv.

Clinton efter januari 2001 kommer förmodligen endast att vara Hillary.

Janerik Larsson (janerik.larsson@gsinfo.se) är författare och VD för Gamla Stans Information AB.